

Bryssel, 1. huhtikuuta 2025
(OR. en)

7670/25

EF 96
ECOFIN 382

SAATE

Lähettäjä: Euroopan komission pääsihteeri, allekirjoittajana johtaja Martine DEPREZ

Saapunut: 19. maaliskuuta 2025

Vastaanottaja: Thérèse BLANCHET, Euroopan unionin neuvoston pääsihteeri

Kom:n asiak. nro: COM(2025) 124 final

Asia: KOMISSION TIEDONANTO EUROOPAN PARLAMENTILLE, EUROOPPA-NEUVOSTOLLE, NEUVOSTOLLE, EUROOPAN KESKUSPANKILLE, EUROOPAN TALOUS- JA SOSIAALIKOMITEALLE SEKÄ ALUEIDEN KOMITEALLE
Säästö- ja investointiunioni
Strategia kansalaisten vaurauden ja talouden kilpailukyvyn edistämiseksi EU:ssa

Valtuuskunnille toimitetaan oheisena asiakirja COM(2025) 124 final.

Liite: COM(2025) 124 final

Bryssel 19.3.2025
COM(2025) 124 final

**KOMISSION TIEDONANTO EUROOPAN PARLAMENTILLE, EUROOPPA-
NEUVOSTOLLE, NEUVOSTOLLE, EUROOPAN KESKUSPANKILLE, EUROOPAN
TALOUS- JA SOSIAALIKOMITEALLE SEKÄ ALUEIDEN KOMITEALLE**

Säästö- ja investointiunioni
Strategia kansalaisten vaurauden ja talouden kilpailukyvyn edistämiseksi EU:ssa

1. Miksi tarvitaan säästö- ja investointiunioni?

Euroopan unionilla on keinot turvata taloudellinen tulevaisuutensa, ja sillä on valtava potentiaali palvella kansalaisiaan ja yrityksiään paremmin. EU hyötyy osaavasta työvoimasta, monista innovatiivisista ja menestyvistä yrityksistä, suurista säästövaroista sekä ennakoitavasta ja vakaasta lainsäädäntöympäristöstä, joka perustuu yhteisiin periaatteisiin ja oikeusvaltion kunnioittamiseen. Euroopan pörsseissä on yhteenlaskettuna biljoonien edestä markkina-arvoa. Niissä pitävät kotiaan yhteissijoitusyritykset (UCITS), jotka ovat maailmanlaajuisesti menestyksekkäin sijoitusrahastobrändi. Euroopan pörssit ovat nousseet maailman kärkeen kestävän rahoituksen liikkeeseenlaskuissa, joita on enemmän kuin Amerikan mantereella ja Aasian ja Tyynenmeren alueilla yhteensä. Eurooppa on otollinen paikka liiketoiminnalle. Komission kilpailukykykompassissa¹ määritellään kasvun ja kilpailukyvyn kannalta keskeiset osa-alueet lippulaivatoimenpiteinä, jotka jakautuvat kolmeen välttämättömään muutokseen: innovaatiokuilun umpeen kurominen, vähähiilistämiseen ja kilpailukykyyn tähtäävä yhteinen etenemissuunnitelma sekä liiallisen riippuvuuden vähentäminen ja turvallisuuden lisääminen. Rahoitusmarkkinat vaikuttavat osaltaan talouden kukoistukseen. Kukoistava talous puolestaan luo parempia työpaikkoja, joista tämän päivän ja tulevien polvien työntekijät saavat parempaa palkkaa, ja tarjoaa riittävät eläketulot väestön vanhetessa. EU:n rahoitusjärjestelmä on häiriönsietokykyinen ja hyvin säännelty, ja sillä on merkittävästi hyödyntämätöntä potentiaalia lisätä säästöjen kanavoimista tuotannollisiin investointeihin. EU:n kansalaisilla on mahdollisuus hyötyä pitkälle kehitetyistä, yhdentyneistä ja tehokkaista EU:n rahoitusmarkkinoista, jotka voivat lisätä heidän mahdollisuuksiaan vaurastua.

Säästö- ja investointiunionin kehittäminen on ensisijaista, sillä sen tavoitteena on parantaa säästöjen kanavoimista EU:n rahoitusjärjestelmässä tuotannollisiin investointeihin ja näin lisätä ja laajentaa ihmisten ja yritysten – erityisesti kestävien yritysten – taloudellisia mahdollisuuksia. EU tarjoaa houkuttelevia sijoitusmahdollisuuksia, myös kolmansista maista tuleville sijoittajille, mutta on tärkeää tehdä siitä entistä houkuttelevampi sijoituskohde lisäämällä EU:n yleistä kasvupotentiaalia. Houkuttelevuus olisi turvattava pitämällä kokonaisuus vahvana, tukemalla yksityistä sijoittamista, huolehtimalla puhtaampien ja edullisempien energialähteiden, raaka-aineiden ja kehittyneiden teknologioiden saatavuudesta sekä yksinkertaistamalla liiketoimintaympäristöä vähentämällä sisämarkkinoiden esteitä.

Nopeasti muuttuvalla geopoliittisella toimintaympäristöllä, ilmastonmuutokseen liittyvillä haasteilla sekä teknologian kehityksellä on pitkälle meneviä vaikutuksia EU:n tulevaisuuteen, ja talouden virvoittamisen on oltava EU:n toimien keskeinen painopiste. Edessä on merkittäviä poliittisia haasteita, jotka liittyvät turvallisuuteen ja puolustukseen, kestäväan vaurauteen ja talouden kilpailukykyyn sekä demokratiaan ja sosiaaliseen oikeudenmukaisuuteen, sillä EU:n on kiireellisesti varauduttava toimimaan maailmannäyttämöllä hyvin erilaisessa roolissa. EU:n talous on tässä suhteessa ratkaisevassa asemassa, ja nyt on olennaisen tärkeää noudattaa jäsenvaltioiden välisessä politiikan koordinoinnissa kunnianhimoisempaa toimintamallia, jossa otetaan huomioon, että on

¹ Euroopan komissio, ”EU:n kilpailukykykompassi”, COM(2025) 30 final, 29. tammikuuta 2025.

välttämätöntä toimia yhdessä, jotta huomattava käyttämätön potentiaali voidaan hyödyntää kasvun, työllisyyden ja vaurauden luomiseksi.

Samalla hajanaisuus on sitkeässä, mikä rajoittaa EU:n sisämarkkinoista saatavia hyötyjä. IMF arvioi, että sisämarkkinoiden sisäiset esteet vastaavat yksin rahoituspalvelujen osalta yli 100 prosentin tullia.² Tästä koituu EU:n taloudelle valtavat kustannukset. Näiden esteiden poistaminen edellyttää pikaisia toimia, jotta EU:n vauraus ja taloudellinen ja geopoliittinen vahvuus voidaan turvata. On selvää, että EU:n rahoitusmarkkinat ja talous laajemmin voivat olla paljon enemmän kuin kansallisten osiensa summa, ja – kuten Draghin raportissa³ todetaan – elinvoimainen ja häiriönsietokykyinen talous on ennakoedellytys sille, että EU voi päättää omasta kohtalostaan. EU:n kansainväliset kumppanit ovat jo sopeutumassa uusiin geotaloudellisiin realiteetteihin, joten myös EU:n on reagoitava määrätietoisesti.

EU:n talous on useiden vuosien ajan ollut myös rakenteellisesti alisuoriutuja, mikä johtuu osittain rahoituksen välittämiseen liittyvistä ongelmista. EU:n talous on juuttunut hitaan kasvun suhdanteeseen, koska tuottavuus pysyttelee alhaisena maailman muihin osiin verrattuna. Muun muassa se, että tuottavuuden kasvu on suhteellisen hidasta säästämisasteen ollessa suhteellisen korkea, viittaa siihen, että säästöjen välittymisessä tuotannollisiin investointeihin on ongelmia. Tällaiset rajoitteet rahoituksen välityksessä estävät EU:ta tarttumasta mahdollisuuksiin ja vastaamasta haasteisiin, joita 2000-luvun talouteen liittyy esimerkiksi vihreän ja digitaalisen siirtymän osalta.⁴

EU:lla on suuria lisäinvestointitarpeita, joiden arvioidaan Draghin raportin mukaan olevan vuoteen 2030 asti 750–800 miljardia euroa vuodessa. Tähän arvioon vaikuttaa myös puolustusinvestointien lisääntyminen, joka ajoittuu samalle aikavälille. Suuri osa näistä lisäinvestointitarpeista liittyy pieniin ja keskisuuriin yrityksiin (pk-yrityksiin) ja innovatiivisiin yrityksiin, joista erityisesti jälkimmäisiä pankit eivät helposti rahoita. Tästä syystä EU:n pääomamarkkinoiden merkittävän kehittämisen on oltava olennainen osa säästö- ja investointiunionia, jotta EU voi vastata kasvavaan epäsuhtaan säästöjen ja investointitarpeiden välillä ja sitä kautta myötävaikuttaa siihen, että eurooppalaisia säästöjä investoidaan Euroopan talouteen.

Säästö- ja investointiunioni on ratkaisevan tärkeä, kun halutaan parantaa EU:n rahoitusjärjestelmässä säästöjen kanavoitinta tuotannollisiin investointeihin. Se voi tarjota kansalaisille ja yrityksille laajemman valikoiman tehokkaita sijoitus- ja varainhankintamahdollisuuksia. Tällä hetkellä EU:n kotitalouksien säästöistä noin

² IMF, Regional Economic Outlook, Europe's Declining Productivity Growth: Diagnoses and Remedies, s. 19.

³ Mario Draghi, ”The Future of European Competitiveness”, 2025. https://commission.europa.eu/topics/eu-competitiveness/draghi-report_en.

⁴ Kuten puhtaan teollisen kehityksen ohjelmassa toistetaan, EU:n talouden puhdas siirtymä edellyttää, että EU:ssa investoidaan vuosittain energiaan, teolliseen innovointiin ja liikennejärjestelmän laajentamiseen noin 480 miljardia euroa enemmän kuin edellisellä vuosikymmenellä. Ks. COM(2025) 85 final ja SWD(2023) 68 final – Vuosien 2021 ja 2030 välillä. Yksityisen pääoman saaminen liikkeelle ja sen vivuttaminen muun muassa kestäväen rahoitustoiminnan avulla on tässä yhteydessä vihreän siirtymän kannalta ja ilmastokestävyyden tukemiseksi keskeistä.

10 biljoonaa euroa on pankkitalletuksina.⁵ Vaikka pankkitalletukset ovat turvallisia ja helposti käytettävissä, niiden tuotto on suhteellisen alhainen verrattuna pääomamarkkinainstrumentteihin tehtyihin sijoituksiin. EKP on analysoinut⁶, että jos EU:n kotitalouksien talletukset suhteessa rahoitusvaroihin olisivat samalla tasolla kuin Yhdysvalloissa, markkinapohjaisiin sijoituksiin voitaisiin uudelleensuunnata jopa 8 biljoonan euron varanto – tai noin 350 miljardin vuosittainen virta.

EU:n poliittiset päättäjät ovat laajalti samaa mieltä säästö- ja investointiunionin kehittämisen kiireellisyydestä. Nyt on aika siirtyä sanoista tekoihin. Komissio korostaa kilpailukykykompassissa säästö- ja investointiunionia keskeisenä mahdollistavana tekijänä, kun pyritään parantamaan EU:n taloudellista kilpailukykyä. Lisäksi se on korostanut säästö- ja investointiunionia puhtaan teollisen kehityksen ohjelman keskeisenä mahdollistajana ja tuonut esiin säästö- ja investointiunionin merkityksen myös yksityisen pääoman hyödyntämisessä puolustukseen osana ReArm Europe -suunnitelmaa⁷. Kuten puheenjohtaja von der Leyen on tähdentänyt⁸, vain jos EU:n rahoitusmarkkinat ovat toimivat, syvät ja likvidit, saadaan säästöjä liikkeelle kipeästi kaivattuja investointeja varten. Eteneminen asiassa ei ole enää vain tervetullutta, vaan se on välttämättömyys. Tämän päivän maailmassa Euroopan säilymisessä talousmahtina on kyse myös yhteisestä turvallisuudesta, varautumisen ja häiriönsietokyvyn vahvistamisesta ja Euroopan avoimen strategisen autonomian lisäämisestä⁹.

Euroopan parlamentti, Eurooppa-neuvosto ja euroryhmä sekä Euroopan keskuspankki **kannattavat määrätietoisten toimien toteuttamista rahoituksen välityksen puutteiden korjaamiseksi** Enrico Lettan¹⁰ ja Mario Draghin raportteihin viitaten. Säästö- ja investointiunionin onnistuminen tarkoittaa kuitenkin sitä, että kaikilla sidosryhmillä on edessään vaikeita valintoja. Nämä valinnat edellyttävät rohkeita päätöksiä ja sen tunnustamista, että EU:n yhteinen vahvuus edellyttää yhteisiä toimia, sekä halukkuutta katsoa omaa etua pidemmälle ja luopua vanhoista käytännöistä.

Myös yksityinen sektori, kansalaisyhteiskunta ja useat kansalliset viranomaiset ovat esittäneet ajatuksiaan siitä, miten säästö- ja investointiunioni saadaan onnistumaan. Komission yksiköt ovat käyneet kaikissa jäsenvaltioissa keskustelemassa etenemistavoista ja ottamassa oppia parhaista käytännöistä. Yhteisiä viestejä ovat olleet muun muassa kasvuhakuisen toimintamallin tarve, esteiden poistaminen valtioiden rajat ylittävältä toiminnalta, sääntelyn yksinkertaistaminen ja oikeasuhteisuus, selkeämpi keskittyminen finanssiosaamiseen, yritysten rahoitusvaihtoehtojen valikoiman laajentaminen sekä EU:n

⁵ Eurostat, ”https://doi.org/10.2908/NASA_10_F_BS - Financial balance sheets - annual data”, 10. maaliskuuta 2025.

⁶ Euroopan keskuspankki, ”Follow the money: channelling savings into investment and innovation in Europe”, Euroopan keskuspankin pääjohtajan Christine Lagarden puhe 22. marraskuuta 2024.

⁷ Euroopan komissio, puolustuspakettia koskeva puheenjohtaja von der Leyenin lausunto tiedotusvälineille, 4. maaliskuuta 2025.

⁸ Euroopan komissio, puheenjohtaja von der Leyenin kommentit tiedotusvälineille komission (2024–2029) sadasta ensimmäisestä päivästä, 9. maaliskuuta 2025.

⁹ Rahoitusala voi menestyä vain ympäristössä, joka on suojattu ja häiriönsietokykyinen kyberuhkia vastaan ja jossa säästäjien ja sijoittajien vahva luottamus voidaan varmistaa.

¹⁰ Enrico Letta, ”Much more than a market – Speed, Security, Solidarity – Empowering the Single Market to deliver a sustainable future and prosperity for all EU Citizens”, 2025. [Enrico Lettan raportti sisämarkkinoiden tulevaisuudesta – Euroopan komissio](#).

toimien kytkeminen suuremmin paikallisiin talouksiin ja työpaikkojen luomiseen. Vaikka säästö- ja investointiunioni hyödyttää merkittävästi EU:n taloutta, hyödyt edellyttävät myös merkittäviä muutoksia rahoitusjärjestelmän toimintaan sekä EU:n että jäsenvaltioiden tasolla. On olennaisen tärkeää, että yksityisen sektorin toimijat, työmarkkinaosapuolet ja kansalaisyhteiskunnan toimijat sekä jäsenvaltioiden viranomaiset tunnustavat, että tällaista muutosta tarvitaan, ja hyödyntävät mahdollisuuksia, joita kehittyneempi ja yhdennetympi EU:n rahoitusjärjestelmä tarjoaa.

Komissio on ottanut huomioon sidosryhmien esittämät näkemykset¹¹. Niistä on saatu vahvistus sille, että säästö- ja investointiunionin toteuttaminen edellyttää EU:n tason ja jäsenvaltioiden tason toimenpiteiden yhdistelmää. Tässä tiedonannossa hahmotellaan saadun palautteen pohjalta ja kilpailukykykompassissa esitetyn strategisen suunnan ohjaamana, miten EU voi edistää säästö- ja investointiunionia. Säästö- ja investointiunionia koskevia toimia esitetään toimikauden ensimmäisellä puoliskolla. Toimenpidepaketteja toteutetaan muutamilla osa-alueilla, ja niillä on selkeä yhteys EU:n talouden kilpailukyvyn parantamiseen. Kaikkein vaikuttavimmat toimet asetetaan etusijalle vuonna 2025. Ehdotettuja toimenpiteitä kehitetään edelleen lähitulevaisuudessa käyden jatkuvaa vuoropuhelua sidosryhmien kanssa.

2. Millainen säästö- ja investointiunioni?

Säästö- ja investointiunionin olisi katettava EU:n koko rahoitusjärjestelmä, ja sitä olisi kehitettävä sekä EU:n että jäsenvaltioiden tasolla. Säästö- ja investointiunionissa olisi hyödynnettävä kahden pääomamarkkinaunionia koskevan toimintasuunnitelman¹² puitteissa jo saavutettua edistystä ja pankkiunionin kehittämiseksi toteutettuja rinnakkaisia toimia. Säästö- ja investointiunionia edelleen kehitettäessä olisi käytettävä vaikuttavimpia toimenpiteitä – niin lainsäädännöllisiä kuin muitakin – pyrkien kahteen tavoitteeseen, EU:n rahoitusvakauteen ja kestäväan kilpailukykyyn ottaen samalla huomioon EU:n strategiset tavoitteet.

Säästö- ja investointiunionin rakentaminen on jäsenvaltioiden ja EU:n toimielinten yhteinen tehtävä. On huomattava, että rahoitusjärjestelmä ja sen valvonta eivät toimi eristyksissä. Rahoituspalvelujen tehokkaiden sisämarkkinoiden toteuttaminen edellyttää jäsenvaltioilta työtä niiden erojen poistamiseksi, joita on lainsäädännössä, arvopaperi-, yritys- ja maksukyvyttömyyslainsäädäntö mukaan lukien, sekä hallinnollisten ja oikeudellisten menettelyjen tehokkuudessa, päätösten täytäntöönpanoon sovellettavat menettelyt mukaan lukien. Joitakin näistä esteistä on ehkä käsiteltävä tulevassa sisämarkkinastrategiassa.

EU:n tason toimenpiteet ovat selvästi perusteltuja sellaisilla keskeisillä osa-alueilla, joilla kaikki jäsenvaltiot voivat edetä ja joilla niiden tulisi edetä tasatahtia EU:n laajuisten puutteiden korjaamiseksi. On myös muita toimenpiteitä, jotka edellyttävät koordinoitua toimintamallia, mutta niissä tukeudutaan enemmän siihen, että jäsenvaltiot toimivat kukin erikseen. Komissio voi auttaa jäsenvaltioita kansallisten toimenpiteiden

¹¹ Kannanottoesityksen kautta saadut näkemykset mukaan lukien. Ks. myös https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/14488-Savings-and-Investments-Union_en.

¹² Euroopan komissio, ”Pääomamarkkinaunionin luomista koskeva toimintasuunnitelma”, COM(2015) 468 final, 30. syyskuuta 2015, ja ”Pääomamarkkinaunioni ihmisille ja yrityksille – uusi toimintasuunnitelma”, COM(2020) 590 final, 24. syyskuuta 2020.

määrittämisessä, muotoilussa ja täytäntöönpanossa ja tarjota tukea toimien koordinointiin, jos se tuo lisäarvoa. Euroryhmä on todennut, että tällaiset kansalliset toimenpiteet ovat tarpeen EU:n toimien täydentämiseksi, ja niiden tarvetta ovat toistuvasti korostaneet myös teollisuuden ja kansalaisyhteiskunnan sidosryhmät¹³. Lisäksi komissio voi tukea jäsenvaltioryhmien yhteisiä aloitteita, jos tällaisilla aloitteilla edetään pidemmälle ja nopeammin säästö- ja investointiunionin tavoitteiden saavuttamiseksi. Kaikkien jäsenvaltioiden on voitava halutessaan olla mukana tällaisissa yhteisissä aloitteissa. Niissä on kunnioitettava EU:n ja jäsenvaltioiden välistä toimivallan jakoa ja komission aloiteoikeutta, ja niiden on oltava EU:n painopisteiden ja säännösten mukaisia. Säästö- ja investointiunioni olisi myös integroitava paremmin talouspolitiikan eurooppalaiseen ohjausjaksoon, jonka yhteydessä arvioidaan säännöllisesti jäsenvaltioiden edistymistä rakenneuudistusten toteuttamisessa sekä yksittäin että yhdessä. Säästö- ja investointiunionin toteuttamisen kannalta olennaisia toimia tullaan käsittelemään maakohtaisissa suosituksissa. Tällä on tarkoitus kannustaa jäsenvaltioita säätämään uudistuksista ja toteuttamaan ne. Lisäksi säästö- ja investointiunionilla pyritään lisäämään tehokkuutta, ja sitä ohjaavat yksinkertaistamista, rasituksen keventämistä ja digitalisaatiota koskevat näkökohdat, joita kuvataan asiakirjassa ”Yksinkertaisemmin ja nopeammin toimiva EU: tiedonanto lainsäädännön täytäntöönpanosta ja yksinkertaistamisesta”¹⁴.

Säästö- ja investointiunionin toteuttaminen edellyttää erilaisia toimenpiteitä, jotka vaikuttavat EU:n rahoitusjärjestelmän eri toiminta-aloihin. Nämä toimenpiteet voidaan jakaa neljään erilliseen mutta toisiinsa liittyvään otsakkeeseen: a) *kansalaiset ja säästäminen*, b) *sijoitukset ja rahoittaminen*, c) *yhdentyminen ja mittakaavaedut* ja d) *sisämarkkinoiden tehokas valvonta*. Näitä käsitellään seuraavissa luvuissa.

A) Kansalaiset ja säästäminen

Yksityishenkilöillä on jo nyt keskeinen rooli EU:n talouden rahoittamisessa pankkitalletusten kautta, mutta heitä on rohkaistava ja kannustettava sijoittamaan suurempi osa säästöistään pääomamarkkinavälineisiin. EU:n kansalaiset voivat hyötyä suuresti sijoittamisesta pääomamarkkinoilla, joilla he voivat saada säästöilleen suuremman tuoton ja suoraan myötävaikuttaa työpaikkojen luomiseen ja talouskasvuun. Yksityishenkilöiden ennakoiva ja merkittävä osallistuminen on olennaisen tärkeää myös sen kannalta, että EU:n pääomamarkkinoista saadaan riittävän laajat ja syvät, jotta ne voivat tarjota tarvittavia rahoitusmahdollisuuksia kaikille EU:n yrityksille, myös innovatiivisemmille yrityksille, joilla on suurempi riski ja suuremmat tuotot. Suurempi luottamus rahoitustuotteisiin on tärkeä edellytys sille, että kansalaiset osallistuvat pääomamarkkinoille. Sen vuoksi tarvitaan sijoitusmahdollisuuksia, jotka ovat helposti, yksinkertaisesti ja edullisesti saatavilla. Tässä yhteydessä on tarpeen parantaa mahdollisten vähittäissijoittajien finanssiosaamista, kuten myös 5. maaliskuuta hyväksytyssä tiedonannossa osaamisunionista korostetaan, ja tarjota sijoitusmahdollisuuksia, jotka vastaavat heidän tarpeitaan eri elämänvaiheissa, erityisesti eläkkeelle siirtymiseen valmistauduttaessa. Jäsenvaltioiden tasolla tarvitaan toimenpiteitä

¹³ Euroryhmän laajennetussa kokouksessa antama lausunto pääomamarkkinaunionin tulevaisuudesta, maaliskuu 2024, <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2024/03/11/statement-of-the-eurogroup-in-inclusive-format-on-the-future-of-capital-markets-union/pdf/>.

¹⁴ Euroopan komissio, ”Yksinkertaisemmin ja nopeammin toimiva EU: tiedonanto lainsäädännön täytäntöönpanosta ja yksinkertaistamisesta”, COM(2025) 47, 12. helmikuuta 2025.

vähittäissijoittajien houkuttelemiseksi pääomamarkkinoille asianmukaisten säästämisyhteisöjen ja kannustimien avulla, verokannustimet mukaan lukien. EU:n tasolla tarvitaan toimenpiteitä, joilla tuetaan kilpailua ja viime kädessä tarjotaan vähittäissijoittajille laajempi valikoima heidän mieltymyksiään vastaavia tuotteita eläkesäästö-, sijoitus- ja vakuutuslaitosten muodossa.

Vähittäissijoittajien kannustaminen pääomamarkkinoille

Joissakin jäsenvaltioissa saadut kokemukset ovat jo osoittaneet, että säästö- ja sijoitustileillä voidaan edistää vähittäissijoittajien osallistumista pääomamarkkinoille erityisesti siinä tapauksessa, että tileihin kytketään asianmukaisia kannustimia. Säästö- ja sijoitustilien saatavuuden parantaminen voi hyödyttää vähittäissijoittajia suuresti, sillä niiden avulla voidaan tarjota houkuttelevampia tuotteita, luoda mittakaavaetuja ja syventää markkinoiden likviditeettiä. Joissakin jäsenvaltioissa on jo tällaisia tilejä, mutta niiden yleisyys vaihtelee suuresti niiden ominaispiirteiden mukaan. Onnistuneimmissa esimerkeissä tällaiset säästö- ja sijoitustilit ovat helppokäyttöisiä ja niiden muotoilu pohjautuu digitaalisiin rajapintoihin, jotka mahdollistavat laajan valikoiman tuotteita. Tileihin voidaan soveltaa myös alennettuja verokantoja tai yksinkertaistettuja veromenettelyjä, ja ne mahdollistavat palveluntarjoajan vaihtamisen ilman kustannuksia tai alhaisin kustannuksin. Joissakin tapauksissa tilit ja verokannustimet on suunniteltu tukemaan sijoittamista eurooppalaisiin yrityksiin ja strategiaan painopisteisiin, kuten puolustukseen ja avaruusalaan, tutkimukseen ja innovointiin sekä vihreään siirtymään. Jotta vähittäissijoittajilla olisi entistä enemmän kannustimia osallistua pääomamarkkinoille ja jotta saadaan liikkeelle sijoituksia Euroopan talouteen, säästö- ja sijoitustilien saatavuutta olisi laajennettava kaikkialla EU:ssa.

On välttämätöntä, että vähittäissijoittajia kohdellaan oikeudenmukaisesti ja että heille tarjotaan riittävän laaja valikoima sijoitustuotteita. Komissio ehdotti vuonna 2023 vähittäissijoitusstrategiaa, jossa keskityttiin pääasiassa varmistamaan, että vähittäissijoittajien suoja on riittävä ja he saavat vastinetta rahoilleen sijoittaessaan pääomamarkkinavälineisiin. Ehdotuksesta neuvotellaan nyt Euroopan parlamentissa ja neuvostossa. Komissio seuraa valppaana, että lopputulos on kunnianhimoinen ja suojaa sijoittajia ja minimoii sääntelystä aiheutuvan rasituksen. Tuloksen olisi oltava sellainen, että voidaan välttää vähittäissijoittajia vahingoittava EU:n pääomamarkkinoiden pirstoutuminen entisestään, voidaan ottaa käyttöön julkistamissääntöjä, jotta tietoa on tarjolla yksinkertaisessa ja helposti ymmärrettävässä muodossa, ja viime kädessä voidaan edistää konkreettisesti vähittäissijoittajien laajempaa osallistumista EU:n pääomamarkkinoille.

Finanssiosaamisen parantaminen on olennaisen tärkeää, jotta vähittäissijoituskulttuuria voidaan EU:ssa kehittää. Valitettavasti finanssiosaaminen on EU:ssa heikkoa, sillä heinäkuussa 2023 tehdyn Eurobarometri-kyselyn tulokset osoittavat, että finanssiosaaminen on hyvällä tasolla vain 18 prosentilla EU:n kansalaisista.¹⁵ Osaamisen taso vaihtelee myös huomattavasti jäsenvaltioiden välillä ja jäsenvaltioissa eri väestöryhmien välillä. Finanssiosaaminen on keskimäärin heikompaa naisilla, nuorilla ja iäkkäämmillä aikuisilla. Jotkin jäsenvaltiot ovat jo toteuttaneet toimia tältä osin, mutta sekä EU:n että jäsenvaltioiden

¹⁵ Euroopan komissio, ”Flash Eurobarometer 525 – Monitoring the level of financial literacy in the EU”, heinäkuu 2023.

tasolla tarvitaan koordinoitumpia toimia, jotta keskimääräistä finanssiosaamista voidaan parantaa kaikkialla unionissa. Tässä voidaan hyödyntää saatuja kokemuksia ja jo toteutettavia aloitteita.¹⁶

Vähittäissijoittajille olisi annettava mahdollisuuksia tehdä sijoituksia julkisyhteisöjen rinnalla ja näin tukea strategisia hankkeita, joiden onnistuminen on erityisen merkityksellistä EU:n painopisteiden ja yhteiskuntiemme tulevaisuuden kannalta. Mahdollisuuksia lisätä tällaisen sijoittamisen tuomista vähittäissijoittajien ulottuville olisi tutkittava tarkemmin.

Ehdotetut toimenpiteet:

- *Komissio hyväksyy vuoden 2025 kolmanteen neljännekseen mennessä toimenpiteitä (lainsäädäntö- tai muita toimenpiteitä), joilla luodaan nykyisten parhaiden käytäntöjen pohjalta säästö- ja sijoitustilejä tai -tuotteita koskeva hahmotelma. Näiden toimenpiteiden lisäksi esitetään jäsenvaltioille suositus säästö- ja sijoitustilien verokohtelusta. Komissio seuraa tiiviisti tällaisten tilien käyttöönottoa ja raportoi säännöllisesti edistymisestä.*
- *Komissio edistää parlamentin ja neuvoston pääsyä sopuun vähittäissijoitusstrategiasta. Komissio ei kuitenkaan epäröi perua ehdotusta, jos neuvotteluissa ei saavuteta strategian tavoitteita.*
- *Komissio hyväksyy vuoden 2025 kolmanteen neljännekseen mennessä finanssiosaamisstrategian, jolla parannetaan pääomamarkkinoihin liittyvää kansalaisten osaamista, lisätään tietoisuutta ja kansalaisten osallistumista markkinoille ja luodaan tällä tavoin sijoitustaitoisempaa kulttuuria. Strategialla pyritään myös lisäämään parhaiden käytäntöjen vaihtoa jäsenvaltioiden välillä ja antamaan lisäopastusta olemassa olevien taloustaitokehysten soveltamiseen.*
- *Komissio tutkii yhdessä muun muassa Euroopan investointipankkiryhmän (EIP), Euroopan vakausmekanismin (EVM) ja kansallisten kehityspankkien kanssa, miten voitaisiin lisätä vähittäissijoittajien mahdollisuuksia käyttää sopivia rahoitustuotteita, joiden avulla he voivat osallistua EU:n painopisteiden rahoittamiseen.*

Lisäeläkesektorin kehittäminen

EU:n lisäeläkesektorin kehittäminen on ratkaisevan tärkeää, jotta kansalaisille voidaan tarjota taloudellista turvaa erityisesti väestörakenteen kehitys huomioon ottaen. Lisäksi se auttaa kehittämään pääomamarkkinoita ja hyödyntämään sijoituksia EU:n kasvun ja innovoinnin rahoittamiseksi. Sekä EU:n että jäsenvaltioiden tasolla tarvitaan toimenpiteitä, joilla tuetaan näiden lisäeläkejärjestelmien käyttöönottoa vahvojen monopilaristen järjestelmien osana ja niiden jatkokehitystä estämättä, samalla kun luodaan tälle sektorille edellytykset parantaa suorituskykyään pitkän aikavälin säästäjien hyödyksi.

¹⁶ Esimerkiksi EU:n ja OECD:n yhteiset lasten ja nuorten taloustaitokehys ja aikuisten taloustaitokehys.

Kansallisella tasolla jäsenvaltioiden olisi otettava käyttöön tarvittavat järjestelyt oman lisäeläkesektorinsa kehittämiseksi. Joissakin jäsenvaltioissa lisäeläkkeet ovat jo suhteellisen kehittyneitä, eikä ole sattumaa, että myös niiden pääomamarkkinat ovat kehittyneemmät. Tämä viittaa siihen, että jäsenvaltioilla on tällä osa-alueella paljonkin opittavaa toisiltaan.

Automaattinen jäsenyys, jolla voidaan vauhdittaa lisäeläkemarkkinoiden laajentamista ja syventämistä, voi olla tärkeä tekijä kehitettäessä lisäeläkkeitä, jotka hyödyttävät kansalaisia. Koska automaattinen jäsenyys on helppo ja tehokas tapa osallistua, se voi lisätä työntekijöiden osallistumisastetta ja parantaa eläkkeensaajien tuottoja, kun mittakaavan ja hajauttamiskapasiteetin kasvu tuottaa etuja. Tätä käytäntöä olisi edistettävä laajemmin kaikkialla unionissa niiden myönteisten kokemusten pohjalta, joita jäsenvaltioilla on automaattisesta jäsenyydestä¹⁷. Samaan aikaan **eläkeseurantajärjestelmien ja eläkemittaristojen kehittäminen** lisää kansalaisten tietoisuutta tulevasta eläketuloistaan ja tukee sitä kautta raha-asioiden suunnittelua.

EU:n tasolla nykyiset lainsäädäntökehykset, jotka koskevat lisäeläkkeiden tarjoamista ns. lisäeläkelaitosten ja yleiseurooppalaisen yksilöllisen eläketuotteen (PEPP) kautta, eivät ole olleet kovin tuloksellisia, ja pyrkimykset edistää lisäeläkkeitä ja yksilöllisiä eläkkeitä valtioiden rajat ylittävällä toiminnalla ovat toistaiseksi olleet suurelta osin epäonnistuneita. Esteenä on ollut useita haasteita: eläkkeiden tarjoajat ovat usein liian pieniä, markkinat ovat liian hajanaiset, sääntely voi olla rajoittavaa, palkkiot ja kustannukset ovat riittämättömän mittakaavan vuoksi suuria ja monet työntekijät ja työnantajat eivät tunne näitä eläkkeiden tarjoajia tai niiden eläketuotteita. Lisäeläkkeitä tarjoavilla laitoksilla on tämän seurauksena vaikeuksia hyödyntää sijoitusmahdollisuuksien koko potentiaalia kaikkialla EU:ssa ja tuottaa jäsenilleen houkuttelevaa tuottoa. Lisäksi yksilöllisten eläketuotteiden markkinat ovat edelleen alikehittyneet.

Ehdotetut toimenpiteet:

- *Komissio antaa vuoden 2025 viimeiseen neljännekseen mennessä automaattisen jäsenyyden käyttöä ja parhaita käytäntöjä, eläkkeiden seurantajärjestelmiä ja eläkemittaristoja koskevia suosituksia, joissa esitetään parhaita käytäntöjä ja eri puolilla EU:ta saatuja kokemuksia ja suositellaan tällaisten välineiden kehittämistä.*
- *Komissio tarkastelee vuoden 2025 viimeiseen neljännekseen mennessä lisäeläkelaitoksia ja yleiseurooppalaista yksilöllistä eläketuotetta (PEPP) koskevaa voimassa olevaa EU:n säännöstöä. Tavoitteena on lisätä lisäeläkkeiden käyttöä, jotta voidaan varmistaa riittävät eläketulot ja parantaa eläkerahastojen kapasiteettia ohjata kotitalouksien säästöjä tuotannollisiin ja innovatiivisiin investointeihin.*

B) Sijoitukset ja rahoittaminen

Kuten kilpailukykykompassissa tuodaan esiin, EU tarvitsee suuremman pääomareservin tukemaan investointeja Euroopan talouteen ja alentamaan eurooppalaisten yritysten

¹⁷ Ks. ”Best practices and performance of auto-enrolment mechanisms for pension savings, Final report”, <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/6f40c27b-5193-11ec-91ac-01aa75ed71a1/language-en>.

rahoituskustannuksia. Tarvitaan määrätietoisia toimia, jotta voidaan lisätä merkittävästi kaikkien EU:n yritysten varainhankintamahdollisuuksia riippumatta siitä, missä ne sijaitsevat EU:ssa, olipa kyse start-up-yrityksistä tai kypsemmistä yrityksistä. Tämä koskee myös yrityksiä, joilla on edessään vihreä ja digitaalinen siirtymä, ja yrityksiä, jotka toimivat puolustus- ja avaruusalailla. Sekä EU:n että jäsenvaltioiden tasolla tarvitaan toimenpiteitä, joilla edistetään sijoittamista pääomaan yleensä ja erityisesti riskipääomaan/kasvupääomaan. Tällaisiin toimenpiteisiin on sisällytettävä toimia, joilla helpotetaan sijoituksista irtautumista, poistetaan veroesteitä ja annetaan arvopaperistamismarkkinoille lisäpotkua. Myös yksityisten varojen saamista liikkeelle voidaan tukea vivuttamalla tehokkaasti julkisen sektorin aloitteita, joilla tuetaan strategisia investointeja. Tätä täydentämään tarvitaan elinkeinoelämän ja muiden sidosryhmien toimia, jotta voidaan rakentaa dynaamisia paikallisia ekosysteemejä, myös alueiden sisällä, ja yhteistyötä bisnesenkeleiden, verkostojen, yrityshautomoiden sekä elinkeinoelämän ja tiedeyhteisön muodostamien kumppanuuksien kanssa.

Omaan pääomaan ja tiettyihin vaihtoehtoisiin omaisuuslajeihin tehtävien sijoitusten edistäminen

Institutionaalisilla sijoittajilla, kuten vakuutusenantajilla ja eläkerahastoilla, on keskeinen rooli EU:n rahoitusjärjestelmässä, mutta ne ovat yleensä vähemmän aktiivisia oman pääoman ja tiettyjen vaihtoehtoisten omaisuuslajien, kuten riskipääoman (venture capital), yksityisen pääoman (private equity) ja infrastruktuurin, markkinoilla. Omaan pääomaan ja vaihtoehtoisiin omaisuuslajeihin tehtävät sijoitukset voivat olla arvokas osa yhteisösijoittajien salkkua, sillä ne tarjoavat hajautusmahdollisuuksia, parempaa tuottoa ja inflaatio suojaa edellyttäen, että sijoituksia hoidetaan huolellisesti. Samalla saadaan ratkaisevan tärkeää rahoitusta talouteen. On tärkeää, ettei tällaisiin omaisuuslajeihin sijoittaviin yhteisösijoittajiin kohdistu tarpeettomia sääntelyesteitä, mikä voidaan varmistaa selkeyttämällä kärsivälliseen pääomaan, riski- ja kasvupääoma mukaan lukien, kohdistuvien vastuiden vakavaraisuuskohtelua. Oman pääoman ehtoisen rahoituksen lisääminen vahvistamalla yhteisösijoittajien osallistumista hyödyttäisi kaikkia EU:n yrityksiä, erityisesti pk-yrityksiä ja pieniä midcap-yrityksiä, jotka muodostavat EU:n talouden selkärangan ja joilla on edelleen merkittäviä esteitä rahoituksen saannissa.

EU:n taloudellinen kilpailukyky ja turvallisuus riippuvat ratkaisevasti siitä, onko innovatiivisten start-up- ja scale-up-yritysten mahdollista saada pääomaa. Tämä koskee erityisesti yrityksiä, jotka toimivat Euroopan kilpailukyvyn kannalta keskeisillä aloilla, kuten tekoäly, kvanttiteknologia ja muut syväteknologian alat, bioteknologia ja puhdas teknologia, tai puolustusalailla. Nuoret yritykset, joiden tuleva tulonmuodostus on epävarmaa ja joilla ei ole antaa vakuuksia, ovat vahvasti riippuvaisia oman pääoman ehtoista rahoituksesta, ja yleensä ne kääntyvät riskipääoma- ja kasvurahastojen puoleen. Rahoituslähteenä oman pääoman ehtoinen rahoitus on kuitenkin EU:ssa liian niukkaa ja hajanaista erityisesti verrattuna vastaaviin markkinoihin muilla lainkäyttöalueilla. Vaikka EU:ssa perustettujen startup-yritysten määrä on verrattavissa Yhdysvaltojen vastaavaan, rahoitusta niille on saatavilla seitsemän kertaa vähemmän¹⁸ kuin Yhdysvalloissa. Liian monet

¹⁸ IMF:n laskelmat, jotka perustuvat PitchBookin dataan (kaavio 17): vuosina 2013–2023 EU:ssa kerättiin riskipääomarahoitusta yhteensä 130 miljardia Yhdysvaltain dollaria, kun Yhdysvalloissa vastaava määrä oli

EU:n start-up-yritykset hakevat myöhemmän vaiheen kasvupääomaa EU:n ulkopuolisilta riskipääomarahastoilta tai ne myydään ulkomaisille tahoille ennen kuin ne laajentuvat.¹⁹ EU:ssa on tällä hetkellä vain 263 yksisarvista (13 % maailman kokonaismäärästä). Vaikka tilanne on viime aikoina jonkin verran parantunut (vuonna 2023 yksisarvisten määrä kasvoi 5,6 %), ympäristö ei ole Euroopassa suotuisa innovatiivisten ja nopeasti kasvavien yritysten täysimittaiselle laajentumiselle. Tämä edellyttää määrätietoista toimia sen varmistamiseksi, että innovatiivisia yrityksiä voidaan rahoittaa ja että ne voivat kasvaa EU:ssa. Näin täydennettäisiin tulevan start-up- ja scale-up-strategian tavoitteita. Myös puolustus- ja avaruusalan rahoittamiselle olisi tästä merkittävää hyötyä puolustusalaan koskevassa valkoisessa kirjassa esiin tuotujen toimien mukaisesti.

Riskipääoma- ja kasvurahastojen menestymisen kannalta on tärkeää, että niihin sekä EU:n että jäsenvaltioiden tasolla sovellettavat säännöt ovat joustavia ja oikeasuhteisia. Näitä tavoitteita ajatellen luotiin EuVECA-merkintä, mutta sen yleistyminen riskipääomarahastojen ja kasvurahastojen keskuudessa eri jäsenvaltioissa on ollut epätasaista. Tämä johtuu sääntelyyn liittyvistä rajoituksista, jotka vaikuttavat merkinnän houkuttelevuuteen ja sen myönteiseen vaikutukseen paikallisilla riskipääomamarkkinoilla.

Myös jäsenvaltioilla voi olla keskeinen rooli riskipääoma- ja kasvurahoitukselle dynaamisemman sijoittamisympäristön edistämiseksi. Jäsenvaltiot voivat uudistuksilla auttaa saamaan liikkeelle yksityisiä sijoituksia erityisesti vähentämällä yritysten hallinnollista taakkaa. Jotta voidaan lisätä riskipääomasijoitusten houkuttelevuutta hajautetuissa salkuissa, joissa kaikki yksittäiset hankkeet eivät välttämättä onnistu, on myös olennaisen tärkeää virtaviivaistaa uudelleenjärjestely-, maksukyvyttömyys- ja konkurssimenettelyjä yrittäjien ja sijoittajien eduksi. Yhtä tärkeää on varmistaa, että verosäännöstö – erityisesti tappioiden kohtelu – ei estä riskinottoa.

Haluttuihin tuloksiin ei kuitenkaan päästä pelkillä lainsäädäntötoimilla, kun tarkoituksena on edistää sijoittamista osakkeisiin ja vaihtoehtoisin omaisuuslajeihin. Tarvitaan laajempaa lähestymistapaa, jossa **hyödynnetään kaikkia käytettävissä olevia välineitä rahoitusekosysteemin vaalimiseksi ja kehittämiseksi** niin, että voidaan edistää sijoittamista EU:n strategiaan tavoitteisiin. Komissio aikoo hyödyntää kaikkia käytettävissä olevia toimenpiteitä edistääkseen tehokasta rahoitusekosysteemiä, esimerkiksi toteuttamalla toimia säännösten noudattamisen valvomiseksi ja muita toimia, joilla poistetaan esteitä, myös jäsenvaltioiden tasolla.

Julkisten rahoitusvälineiden yhteensovittaminen säästö- ja investointiunionin tavoitteiden kanssa

Komissio aikoo etsiä keinoja, joilla EU:n julkiset rahoitusvälineet voitaisiin sovittaa paremmin yhteen säästö- ja investointiunionin tavoitteiden kanssa. Lisäksi EU:n seuraava pitkän aikavälin talousarvio tarjoaa EU:lle mahdollisuuden hyödyntää talousarviotaan paremmin riskien vähentämiseksi ja kansallisen, yksityisen ja institutionaalisen rahoituksen vivuttamisen lisäämiseksi²⁰ erityisesti uuden kilpailukykyrahaston ansiosta. Tästä hyötyvät

924 miljardia Yhdysvaltain dollaria. <https://www.imf.org/en/Publications/WP/Issues/2024/07/10/Stepping-Up-Venture-Capital-to-Finance-Innovation-in-Europe-551411>.

¹⁹ The scale-up gap: Financial market constraints holding back innovative firms in the European Union | EIP.

²⁰ COM(2025)46 – Tiedonanto ”Kohti seuraavaa monivuotista rahoituskehystä”.

kaikki jäsenvaltiot. Uusi monivuotinen rahoituskehys ja säästö- ja investointiunioni voivat tukea toisiaan. EU:n meno-ohjelmien laajennettuun rahoitusarkkitehtuuriin kuuluu EU:n talousarviosta tuettuja lainoja, takauksia ja rahoitusvälineitä, ja se saa liikkeelle yhteisrahoitusta jäsenvaltioilta ja edunsaajilta. InvestEU-ohjelman ja Euroopan innovaationeuvoston avulla EU:n talousarviossa vähennetään innovatiivisten hankkeiden riskejä ja houkutellessaan mukaan yksityisen sektorin sijoituksia. Yksityisten sijoitusten saaminen liikkeelle on kuitenkin edelleen haastavaa. EU:n talousarviolla voidaan edelleen täydentää ja saada liikkeelle yksityisiä sijoituksia nopeasti kasvavien yritysten rahoittamiseksi ja poistaa esteitä, jotka rajoittavat innovoinnin rahoittamiseen käytettävissä olevan eurooppalaisen pääoman määrää.

Lisäksi olisi kehitettävä edelleen menestyksellisiä EU:n ja jäsenvaltioiden ohjelmia, joilla tuetaan riski- ja kasvupääoman kehittämistä.²¹ Joissakin näistä ohjelmista käytetään julkisia varoja riski- ja kasvupääoman vivuttamiseen ja poistetaan näin sijoittajien haluttomuutta sijoittaa tähän omaisuuslajiin, mikä auttaa lisäämään start-up- ja scale-up-ekosysteemiä koskevaa asiantuntemusta sijoittajien keskuudessa sekä rakentamaan luottamusta ja pitkän aikavälin suhteita rahoitusekosysteemin sisällä, myös alueellisella tasolla. Tätä varten komissio tulee tekemään yhteistyötä EIP-ryhmän, kansallisten kehityspankkien ja yksityisten sijoittajien kanssa, jotta riski- ja kasvupääomasegmentille saadaan enemmän yksityisiä sijoituksia erityisesti yhteisösijoittajilta.

Sijoituksista irtautuminen

Sijoittajille sopivien irtautumisvaihtoehtojen puuttuminen mainitaan usein keskeisenä syynä riskipääoma- ja kasvurahastojen alikehittyneisyyteen EU:ssa. Yksi mahdollinen irtautumisvaihtoehto on listautuminen julkisille markkinoille. Julkisten pääomamarkkinoiden houkuttelevuuden parantamiseksi EU on hiljattain hyväksynyt toimenpiteitä, joilla vähennetään listautumisprosessiin liittyvää yritysten sääntelytaakkaa ja kustannuksia, erityisesti pk-yritysten ja pienten midcap-yritysten osalta (listautumissäädös). On tärkeää, että nämä toimenpiteet pannaan kaikilta osin täytäntöön kaikkialla unionissa. Lisäksi voitaisiin tutkia lisätoimenpiteitä listautumisantia suunnittelevien yritysten tukemiseksi, jotta sijoituksista irtautuminen julkisten pääomamarkkinoiden kautta olisi houkuttelevampaa. Listautuminen julkisille markkinoille ei kuitenkaan välttämättä ole kaikissa tapauksissa sopiva vaihtoehto. Sen vuoksi voi olla tarpeen toteuttaa yksityisen pääoman jälkimarkkinoiden edistämiseksi lisätoimia, joilla muun muassa tuetaan yksityisiin yrityksiin sijoittaneiden irtautumista sijoituksistaan. Tarvitaan lisää innovatiivisia toimintamalleja, jotta voidaan parantaa pääoman saatavuutta pienempien yritysten kannalta ja tarjota yksityisille sijoittajille paremmat mahdollisuudet saada yhteys nopeasti kasvaviin yrityksiin, jotka eivät ole vielä valmiita listautumiseen.

Verotus

Monien jäsenvaltioiden verotusjärjestelmille tyypillinen velanoton suosiminen antaa perusteettomia verokannustimia velkarahoitukselle oman pääoman ehtoisen rahoituksen kustannuksella. Komissio on pyrkinyt ratkaisemaan tämän ongelman ehdottamalla vieraan ja

²¹ Esimerkiksi Euroopan innovaationeuvosto, Ranskan Tibi-aloite, Euroopan aluekehitysrahaston tukema Kreikan Equifund ja Saksan WIN-aloite.

oman pääoman ehtoisen rahoituksen verokohtelua tasavertaistavaa vähennystä (DEBRA). Tätä aloitetta ei kuitenkaan ole viety eteenpäin neuvostossa, eivätkä jäsenvaltiot ole toteuttaneet vastaavia aloitteita kansallisella tasolla. Näin ollen velanottoa suositaan edelleen tilanteessa, jossa säästö- ja investointiunionilla pyritään kannustamaan oman pääoman ehtoiisiin sijoituksiin.

Erot kansallisissa verotusmenettelyissä voivat aiheuttaa hallinnollista rasisitusta ja olla esteenä valtioiden rajat ylittävälle sijoittamiselle. Ylimääräisten lähdeverojen nopeammasta ja turvallisemmasta alentamisesta annetulla direktiivillä tehostetaan lähdeveromenettelyjä EU:ssa ja parannetaan niiden turvallisuutta sijoittajien, rahoituksen välittäjien ja kansallisten veroviranomaisten kannalta. Tästä edistymisestä huolimatta jäljellä on vielä esteitä, jotka haittaavat tarvittavan mittakaavan saavuttamista pääomamarkkinoilla ja rajoittavat sijoittamismahdollisuuksia. Esimerkiksi selvittämällä, miten EU:ssa voitaisiin suhtautua sijoitusomistuksiin ja rahastorakenteisiin yhdenmukaisemmin, voitaisiin parantaa verotuksellista varmuutta ja antaa rahastoille ja sijoittajille mahdollisuus hoitaa ja arvioida tuottojaan paremmin, kun ne sijoittavat valtioiden rajojen yli.

Arvopaperistaminen

Arvopaperistaminen voi lisätä sijoittamista, kun pankit saavat mahdollisuuden siirtää riskejä niille, jotka pystyvät ne kantamaan, ja vapauttaa näin pääomaansa antolainaukseen kotitalouksille ja yrityksille, pk-yritykset mukaan lukien. EU:n arvopaperistamissäännöstö, joka kattaa sekä yksinkertaiset, läpinäkyvät ja standardoidut arvopaperistamiset (YLS) että muut arvopaperistamiset, on lisännyt markkinoiden läpinäkyvyyttä, turvallisuutta ja standardointia. Samalla säännöstön yksinkertaistaminen entisestään voisi auttaa hyödyntämään kaikki edut, joita arvopaperistaminen voi tarjota. Vaikka sääntelytoimenpiteillä on keskeinen merkitys arvopaperistamisen potentiaalın hyödyntämisessä likviditeetti-, pääomanhallinta- ja riskinsiirtovälineenä, myös toimialavetoiset toimet ovat ratkaisevan tärkeitä. Yksityisen sektorin tai jäsenvaltioiden aloitteet, kuten alustojen luominen, voivat lisätä standardointia ja vahvistaa arvopaperistamisen ekosysteemiä. Myös EIP-ryhmä voisi myötävaikuttaa enemmän EU:n arvopaperistamismarkkinoiden kehittämiseen.

Ehdotetut toimenpiteet:

- *Komissio toteuttaa vuoden 2025 viimeiseen neljännekseen mennessä toimenpiteitä, joilla kannustetaan yhteisösijoittajia tekemään pääomasijoituksia. Jotta voitaisiin helpottaa vakuutusentajien sijoituksia omaan pääomaan, komissio täsmentää delegoidussa Solvenssi II -säädöksessä kelpoisuuskrityerit pitkäaikaisten osakesijoitusten suotuisalle vakavaraisuuskohtelulle. Pankkien osalta komissio antaa lainsäädäntöohjelmien puitteissa ohjeita suotuisan vakavaraisuuskohtelun soveltamisesta sijoituksiin. Komissio harkitsee tällaisen kohtelun toisintamista myös vakuutusentajien osalta delegoidun Solvenssi II -säädöksen puitteissa. Eläkerahastojen osalta komissio selventää, missä tapauksessa tällaiset sijoitukset voivat olla voimassa olevassa lainsäädännössä vahvistetun varovaisuusperiaatteen mukaisia. Samaan aikaan komissio puuttuu mahdollisiin muihin tarpeettomiin esteisiin, jotka haittaavat yhteisösijoittajien pääomasijoituksia.*

- *Komissio aikoo tarkistaa ja päivittää EuVECA-asetusta vuoden 2026 kolmanteen neljännekkseen mennessä merkinnän houkuttelevuuden lisäämiseksi muun muassa laajentamalla sijoituskelpoisten omaisuuserien ja strategioiden soveltamisalaa.*
- *Komissio tulee tekemään yhteistyötä EIP-ryhmän ja yksityisten sijoittajien kanssa hyödyntääkseen yritysten laajentumista tukevaa TechEU-investointiohjelmaa²². Komissio aikoo tutkia, miten voitaisiin tukea European Tech-Champions Initiative 2.0 (ETCI) -aloitetta²³, jonka Euroopan investointirahasto (EIR) käynnistää vuoteen 2026 mennessä. Myös muut potentiaaliset aloitteet, joilla pyritään houkuttelemaan yksityisiä sijoituksia riski- ja kasvupääomaan, tukemaan riskialttiimpaa innovointia ja edistämään yleiseurooppalaisten pääomamarkkinoiden yhdentymistä, tulevat olemaan tärkeitä. Komissio kannustaa myös EIP-ryhmää tutkimaan mekanismeja, joilla voitaisiin helpottaa irtautumismahdollisuuksia eurooppalaisten yritysten osalta.*
- *Komissio aikoo toteuttaa toimia poistaakseen jäsenvaltioiden verotusmenettelyjen eroja, jotka aiheuttavat hallinnollista raskautta ja estävät valtioiden rajat ylittävää sijoittamista. Se aikoo myös tukea tähän tähtääviä jäsenvaltioiden toimia esimerkiksi jakamalla tietoa parhaista käytännöistä, valvomalla pääoman vapaan liikkuvuuden ja muiden sisämarkkinavapauksien noudattamista ja antamalla suosituksia.*
- *Listautumissäädöksen täytäntöönpanon yhteydessä komissio varmistaa, että delegoiduissa säädöksissä ja täytäntöönpanosäädöksissä vahvistettavat EU:n listautumissäännöt ovat yksinkertaisia ja että rasitteet minimoidaan, jotta voidaan lisätä likviditeettiä ja pääoman tarjontaa listautuneille yrityksille, mikä lisää EU:n julkisten markkinoiden houkuttelevuutta.*
- *Komissio esittää vuoden 2026 kolmanteen neljännekkseen mennessä toimenpiteitä, joilla tuetaan yksityisiin yrityksiin sijoittaneiden irtautumista, mahdollisesti käymällä yksityisten yritysten osakkeilla ajoittain monenvälistä kauppaa.*
- *Arvopaperistamisen osalta komissio tekee vuoden 2025 toisella neljänneksellä ehdotuksia, joissa keskitytään pankkien ja vakuutusantajien huolellisuus- ja avoimuusvaatimusten yksinkertaistamiseen ja pankkeja ja vakuutusantajia koskevien vakavaraisuusvaatimusten mukauttamiseen.*

²² TechEU-investointiohjelmalla tuetaan murroksellista innovointia, vahvistetaan Euroopan teollisia valmiuksia ja laajennetaan yritysten toimintaa kuromalla umpeen rahoitusvajetta kaikkialla innovoinnin ja teknologian arvoketjussa. Tätä varten siinä tarjotaan vieraan pääoman ehtoisia, oman pääoman ehtoisia ja oman pääoman luonteisia rahoitustuotteita toimien suoraan yritysten kanssa, mutta myös rahoituksen välittäjien verkoston kautta. TechEU:n painopisteenä on tukea alkuvaiheen sijoittajien ja riskipääomasijoittajien irtautumista ja innovatiivisten yritysten myöhempää kasvuvaihetta.

²³ EIP-ryhmä käynnistää TechEU-investointiohjelmaan kuuluvan European Tech-Champions Initiative -aloitteen (ETCI) menestyksen pohjalta ETCI 2.0:n, joka on rakenteeltaan syvempi ja vielä kunnianhimoisempi rahasto-osuusrahasto, johon kootaan pääomaa sekä yksityisiltä että julkisilta sijoittajilta. Tämä aloite auttaa kuromaan umpeen eurooppalaisten scale-up-yritysten rahoitusvajetta vivuttamalla pitkäaikaisten yhteisösijoittajien, kuten eläkerahastojen ja vakuutusyhtiöiden, sijoituksia.

C) Yhdentymisen ja mittakaavaedut

EU:n pääomamarkkinoiden hajanaisuuden syyt, olivatpa ne sitten sääntelystä, valvonnasta tai politiikasta johtuvia, olisi poistettava, jotta markkinalähtöinen vakauttaminen olisi mahdollista. Rahoituksen välitys on EU:n pääomamarkkinoilla edelleen hyvin hajautunutta valtioiden rajojen mukaan, mikä rajoittaa tehokkuutta ja estää markkinatoimijoita hyödyntämästä yhdyntyneempien markkinoiden mittakaavaetuja. Vaikka EU:n pääomamarkkinoiden yhdentymisen olisi viime kädessä oltava markkinalähtöinen prosessi, on selvää, että jäsenvaltiokohtaiset esteet voivat tehdä tällaisen prosessin mahdottomaksi. Komissio on tältä osin käynnistänyt ulkopuolisia selvityksiä, joissa on tarkoitus määrittää esteitä, jotka vaikuttavat kaupankäynti-infrastruktuurien ja kaupankäynnin jälkeisten infrastruktuurien lujittamiseen ja sijoitusrahastojen kasvuun EU:ssa. Esteet voivat olla esimerkiksi taloudellisia, lainsäädännöllisiä (jäsenvaltioiden ja EU:n tasolla) tai valvontaan, teknologiaan, käyttäytymiseen tai toimintaan liittyviä. Komissio aikoo myös avata markkinatoimijoille kanavan, jonka kautta ne voivat ilmoittaa kohtaamistaan esteistä. Yleisemmällä tasolla komissio aikoo käyttää valtuuksiaan ehdottaen lainsäädäntöä ja käynnistää rikkomismenettelyjä tällaisten esteiden poistamiseksi. Samalla se parantaa jäsenvaltioille annettavaa tukea EU:n lainsäädännön täytäntöönpanossa hiljattain annetun, lainsäädännön täytäntöönpanoa ja yksinkertaistamista koskevan tiedonannon mukaisesti. Lisäksi Euroopan valvontaviranomaisten olisi toteutettava yksinkertaistamistoimia. Komissio tekee myös tiivistä yhteistyötä Euroopan valvontaviranomaisten ja jäsenvaltioiden kanssa esteiden määrittämiseksi ja poistamiseksi. Etusijalle asetetaan yhteisesti sovittua EU:n lainsäädäntöä pidemmälle menevän ylisääntelyn havaitseminen ja poistaminen sekä hajanaisuutta lisäävien kansallisten vaihtoehtojen ja harkintavallan vähentäminen.

EU:n säännösten yksinkertaistaminen tukee toimia tällä osa-alueella muun muassa vähentämällä räsitystä, jota direktiivien saattamisesta osaksi kansallista lainsäädäntöä aiheutuu, ja kaventamalla mahdollisuuksia ylisääntelyyn erityisesti niin, että annetaan direktiivien sijasta asetuksia. Kuten kilpailukykykompassissa todetaan, esimerkiksi komission ehdotuksella 28. oikeusjärjestykseksi ja eurooppalaisella innovaatio-säädöksellä voi olla tärkeä rooli EU:n rahoitusmarkkinoiden hajanaisuuden poistamisessa, kun sääntökokonaisuuksia olisi vain yksi, jossa olisivat mukana kaikki asiaankuuluvat yhtiö-, maksukyvyttömyys-, työ- ja vero-oikeuden näkökohdat. Lisäksi osakkeenomistajien oikeuksia koskevan direktiivin mahdollinen tarkistaminen voisi tehdä sijoittajien, välittäjien ja liikkeeseenlaskijoiden toiminnasta helpompaa ja halvempaa kaikissa jäsenvaltioissa.

Kaupankäynti-infrastruktuurin ja kaupankäynnin jälkeisen infrastruktuurin vahvistaminen

Viime vuosina saavutetusta edistymisestä huolimatta jäljellä on esteitä, joiden vuoksi EU:n kaupankäynti-infrastruktuurit ja kaupankäynnin jälkeiset infrastruktuurit eivät voi hyödyntää aidosti kitkattomien sisämarkkinoiden etuja. Tämä voi myös rajoittaa sellaisissa konserneissa saatavia hyötyjä, joihin kuuluu useita kaupankäynti-infrastruktuureja ja kaupankäynnin jälkeisiä infrastruktuureja. Tässä yhteydessä on tärkeää parantaa EU:n kaupankäynti-infrastruktuurien ja kaupankäynnin jälkeisten infrastruktuurien yhteentoimivuutta, yhteenliittämistä ja tehokkuutta. On myös pohdittava, miten rahoitusmarkkinoiden infrastruktuurissa voidaan parhaiten hyödyntää ja ottaa käyttöön

uusimpia teknologioita ja innovaatioita, kuten hajautetun tilikirjan teknologiaa, rahoitusvarojen tokenisaatiota ja tekoälyä. Lisäksi on tarkasteltava, soveltuuko nykyinen sääntely markkinarakenteeseen, joka on kehittynyt viime vuosina erityisesti kaupankäynnin osa-alueella. On myös tärkeää, että nykyisessä sääntely- ja valvontakehyksessä otetaan riittävästi huomioon synergiat sellaisten konsernien sisällä, jotka muodostuvat useista kaupankäynti-infrastruktuureista ja kaupankäynnin jälkeisistä infrastruktuureista.

Omaisuudenhoitoalan kehittäminen edelleen

EU:n sijoitusrahastoala on vakaa ja vahva, mutta viimeisten kymmenen vuoden aikana saavutetusta vaikuttavasta edistymisestä huolimatta tekemistä on vielä paljon. Ongelman ytimessä ovat hajanaisuus ja tarpeeton sääntelystä aiheutuva rasitus. Tällä hetkellä sellaisiin omaisuushoitajiin, jotka toimivat konsernirakenteena useissa jäsenvaltioissa, kohdistuu tarpeettomia esteitä ja kustannuksia, jotka johtuvat velvoitteesta osoittaa kullekin konserniin kuuluvalla yhteisölle samanlaiset resurssit. Niihin sovelletaan myös useita erilaisia sääntöjä, mikä johtaa tarpeettomiin päällekkäisyyksiin ja heikentää niiden kilpailukykyä ja ketteryyttä. Nykyinen sääntelykehys mahdollistaa sen, että EU:n hyväksymät rahastot voivat hyötyä rahastopassista, ja ne voivat vapaasti levittäytyä kaikkialle EU:hun yksinkertaisella ilmoitusmenettelyllä. Käytännössä rahastot eivät kuitenkaan aina pysty saamaan tästä kaikkia hyötyjä. Jäsenvaltiokohtaiset esteet, erilaiset käytännöt ja ylisääntely lisäävät EU:n rahastomarkkinoiden kustannuksia ja pidentävät markkinoillepääsyä verrattuna muihin lainkäyttöalueisiin. EU:n kansalaisille taas on vähemmän sijoitusmahdollisuuksia, ja he joutuvat maksamaan suurempia maksuja.

Ehdotetut toimenpiteet:

- *Komissio perustaa vuoden 2025 toisella neljänneksellä markkinatoimijoille kanavan, jonka kautta ne voivat ilmoittaa sisämarkkinoilla kohtaamistaan esteistä. Nopeuttaakseen esteiden poistamista komissio vahvistaa lainsäädännön noudattamisen valvontaa.*
- *Poistaakseen esteitä kaupankäynti-infrastruktuurien ja kaupankäynnin jälkeisten infrastruktuurien yhdentämiseltä komissio esittää vuoden 2026 viimeisellä neljänneksellä kunnianhimoisen lainsäädäntöehdotuspaketin, joka sisältää arvopaperikeskuksia, rahoitusvakuuksia ja selvitystä sekä kaupankäyntimarkkinoiden rakennetta koskevat säännöt. Tarkoituksena on jatkaa esteiden poistamista valtioiden rajat ylittävältä toiminnalta, uudistaa lainsäädäntöä uusien teknologioiden ja rahoitusalan kehityksen huomioon ottamiseksi sekä varmistaa EU:n kauppapaikoissa toteutuksen ja hinnanmuodostuksen parempi laatu ja samalla vähentää hallinnollista rasitusta ja harkita direktiivien korvaamista asetuksilla.*
- *Komissio ehdottaa vuoden 2025 viimeisellä neljänneksellä lainsäädäntöä, jolla poistetaan – jäsenvaltioiden tai EU:n tasolla – jäljellä olevat esteet EU:n hyväksymien rahastojen levittäytymiselle EU:ssa. Komissio aikoo myös esittää toimenpiteitä, joilla vähennetään rajatylittävää toimintaa harjoittaviin konserneihin vaikuttavia toiminnallisia esteitä. Tarkoituksena on yksinkertaistaa sekä suurten että*

erikoistuneempien omaisuudenhoitajien toimintaa ja tehostaa pääsyä markkinoille ja asiakkaiden palvelemista.

- *Selvitettyään, onko se tarpeen, komissio aikoo mahdollisesti tarkastella osakkeenomistajien oikeuksia koskevaa direktiiviä vuoden 2026 viimeisellä neljänneksellä, jotta sijoittajien, välittäjien ja liikkeeseenlaskijoiden olisi helpompi toimia kaikissa jäsenvaltioissa.*

D) Sisämarkkinoiden tehokas valvonta

Yhdenmukainen valvonta kuuluu säästö- ja investointiunionin tavoitteisiin. Se tarkoittaa sitä, että kaikkia rahoitusmarkkinoiden toimijoita kohdellaan samalla tavalla riippumatta niiden sijainnista unionissa. Yhdenmukaisella valvonnalla voidaan edistää markkinoiden yhdentymistä poistamalla rajatylittävän toiminnan esteitä, luomalla markkinatoimijoille tasapuoliset toimintaedellytykset ja lisäämällä sijoittajien luottamusta.

Yhdenmukaista valvontaa sovelletaan jo suureen osaan EU:n pankkialaa, koska valvontaviranomainen on sama, mutta muilla aloilla ja erityisesti pääomamarkkinoilla osallistujia valvovat pääasiassa jäsenvaltioiden toimivaltaiset viranomaiset. Yhdenmukainen valvonta ei välttämättä edellytä, että valvontaviranomainen on kaikissa tapauksissa sama, vaan periaatteessa siihen voidaan päästä lähentämällä jäsenvaltioiden valvontakäytäntöjä. Huolimatta siitä, että asiassa on Euroopan finanssivalvontajärjestelmän puitteissa toteutetun koordinoinnin avulla edistytty merkittävästi, huomattavia eroja on kuitenkin edelleen. Vaikka jäsenvaltioiden viranomaisilla on yhteinen sääntökirja, ne soveltavat sääntöjä usein eri tavalla. Erot voivat toisinaan olla merkki protektionistisesta käyttäytymisestä ja toimia pidäkkeenä rajatylittävälle toiminnalle, koska ne lisäävät yrityksille säännösten noudattamisesta aiheutuvia kustannuksia ja rajoittavat siten ihmisten ja yritysten valinnanmahdollisuuksia. Liian usein jäsenvaltioiden valvontakäytäntöjen tuloksena on lisävaatimuksia, jotka johtavat hajanaisuuteen ja tarpeettomaan hallinnolliseen rasitukseen ja muodostavat esteitä liiketoiminnan harjoittamiselle sisämarkkinoilla. Toisaalta tällaiset erot voivat myös luoda edellytykset valvonnan katvealueiden hyväksikäytölle, mikä voi heikentää markkinatoimijoiden luottamusta ja jäsenvaltioiden valvontaviranomaisten välistä luottamusta.

Valvontakäytäntöjen erojen vähentäminen EU:n pääomamarkkinoilla edellyttää uutta tasapainoa EU:n tason ja jäsenvaltioiden tason valvontavastuun välillä. Euroopan valvontaviranomaisten on tarpeen hyödyntää nykyisiä valvontakäytäntöjen lähentämisvälineitään paremmin, jotta valvonta olisi yhdenmukaisempaa. Niiden on erityisesti panostettava työhön, jota ne tekevät jäsenvaltioiden toisistaan poikkeavien käytäntöjen määrittämiseksi ja poistamiseksi, jos ne haittaavat aidosti yhdenmukaisen markkinoiden kehittämistä ja niiden johdonmukaista valvontaa. Euroopan valvontaviranomaisilla on erityinen vastuu varmistaa, että niiden lähentymisvälineillä vähennetään esteitä, ja ottaa työssään huomioon komission yksinkertaistamisagenda ja hallinnollisen rasituksen vähentämistavoitteet. Osa-alueilla, joilla jäsenvaltioiden toimivaltaisilla viranomaisilla on kapasiteettirajoitteita, niiden olisi voitava hyödyntää asiantuntijareserviä ja näin ollen nojautua järjestelmällisemmin ja laajemmin Euroopan valvontaviranomaisten tukeen esimerkiksi pyytämällä teknistä neuvontaa, delegoimalla tiettyjä

tehtäviä tai vastuita tai hyödyntämällä säännöllisesti Euroopan valvontaviranomaisten roolia data- ja teknologiakeskuksena ja valvontateknologian tarjoajana.²⁴

Lähentymisvälineiden käytöllä on rajansa, ja joissakin tilanteissa suoran valvonnan siirtäminen EU:n tasolle on jo nyt asianmukaista. Tapauksissa, joissa markkinatoimijoilla on merkittävää valtioiden rajat ylittävää toimintaa, yhtä jäsenvaltiota laajemmalle ulottuva valvontanäkökulma voi luoda hyödyllistä synergiaa. Tällaiset näkökohdat ovat erityisen merkityksellisiä markkinatoimijoille, joilla on merkittävää toimintaa valtioiden rajojen yli, kuten tietyille suurille kaupankäynti-infrastruktuureille ja kaupankäynnin jälkeisille infrastruktuureille sekä suurille valtioiden rajat ylittävillä omaisuudenhoitokonserneille. Uusilla tai kehittyvillä aloilla (esim. kryptovarapalvelujen tarjoajat) voi olla tehokkaampaa kehittää valvontakapasiteettia EU:n tasolla. Euroopan valvontaviranomaisten olisi saatava kaikkia uusia tehtäviä varten asianmukainen rahoitus, ja niiden vastuun ja vastuuvollisuuden olisi oltava selvä. Tehtävien siirtämisen jälkeen olisi harkittava valvontaresurssien siirtämistä jäsenvaltioiden toimivaltaisilta viranomaisilta asianomaisille Euroopan valvontaviranomaisille, jotta vältetään kapasiteetin päällekkäisyys ja vastaavat kustannukset.

Ehdotetut toimenpiteet:

- *Komissio kehottaa Euroopan valvontaviranomaisia ja jäsenvaltioiden toimivaltaisia viranomaisia hyödyntämään kaikilta osin tällä hetkellä käytettävissä olevia välineitä ja toteuttamaan yksinkertaistamistiedonannossa hahmotellun yksinkertaistamisagendan.*
- *Komissio ehdottaa vuoden 2025 viimeisellä neljänneksellä toimenpiteitä, joilla vahvistetaan valvonnan lähentymisvälineitä ja lisätään niiden vaikuttavuutta.*
- *Komissio esittää vuoden 2025 viimeisellä neljänneksellä ehdotuksia myös pääomamarkkinoiden yhtenäisemmän valvonnan toteuttamiseksi, kuten kilpailukykykompassissa todettiin, muun muassa siirtämällä tietyjä tehtäviä EU:n tasolle.*

3. Pankkialan kilpailukyky ja yhdentyminen

Yhteiseen sääntökirjaan perustuva EU:n pankkiala ja pankkiunioni ovat ratkaisevan tärkeitä säästö- ja investointiunionin onnistumisen kannalta.

Pankeilla on taloudessa tärkeä rooli rahoituksen välittäjinä säästäjien ja yritysten välillä, myös strategisilla aloilla, ja ne ovat EU:ssa ylivoimaisesti tärkeimpiä yritysten rahoittajia, pk-yritykset mukaan lukien. Tämän päivän nopeasti muuttuvassa geopoliittisessa ympäristössä EU:lle on strategisesti tärkeää säilyttää pankkien kyky varmistaa riittävä luotonanto EU:n taloudelle ja erityisesti pk-yrityksille, kun ne mukautuvat hajanaisiin kansainvälisiin markkinoihin. Pankit ovat myös pääomamarkkinoiden mahdollistajia, sillä ne tekevät pääomamarkkinoista syvemmät ja likvidimmät toimimalla arvopapereiden

²⁴ https://www.bankingsupervision.europa.eu/press/supervisory-newsletters/newsletter/2023/html/ssm.nl231115_2.en.html.

liikkeeseenlaskijoina, vakuutusedustajina, välittäjinä yhteisö-, yritys- ja vähittäissijoittajille, ja joissakin tapauksissa ne ovat itse sijoittajia ja likviditeetintarjoajia. EU:n pankkeja koskeva yhteinen sääntökirja on suurelta osin otettu käyttöön pankkialan sääntelykehysten²⁵ kautta. Merkittävää edistymistä on tapahtunut myös pankkiunionin perustamisessa, alan häiriönsietokyvyn parantamisessa, yhdentymisen tukemisessa ja kansainvälisen kilpailukyvyn parantamisessa. Pankkiunioni on kuitenkin edelleen epätäydellinen, erityisesti koska riittävät järjestelyt keskikokoisten pankkien kaatumisen hallitsemiseksi puuttuvat eikä eurooppalaista talletussuojasäännöstöä ole. Näin ollen EU:n turvaverkot ovat edelleen hajanaisia.

EU:n pankkien yhteinen sääntökirja vastaa kansainvälisesti sovittuja standardeja, jotka ovat olennaisen tärkeitä maailmanlaajuisen rahoitusvakauden kannalta ja jotta vältetään alhaisimpaan sääntelytasoon perustuva maailmanlaajuinen kilpailu. EU:n pankkisääntöihin on viimeisimmillä niihin tehdyillä muutoksilla sisällytetty Basel III -standardien viimeiset elementit, ja niitä on sovellettu EU:ssa 1. tammikuuta 2025 alkaen. Näiden standardien täytäntöönpano EU:ssa kuvastaa tasapainoista kompromissia, joka pitää kaikki EU:n pankit häiriönsietokykyisinä ja vastaa samalla EU:n kehityksen erityispiirteisiin. **Samalla komission on oltava valppaana, jotta se voi välttää maailmanlaajuisilla rahoitusmarkkinoilla kansainvälisesti toimivien EU:n pankkien rankaisemisen ja säilyttää kilpailukykyä EU:n markkinoilla kolmansien maiden pankkeihin nähden.** Komissio on reagoinut nopeasti muilla lainkäyttöalueilla tapahtuneeseen kehitykseen, ja se puolustaa edelleen tasapuolisia kansainvälisiä toimintaedellytyksiä. Pysyvän varainhankinnan vaatimusta koskevien sääntöjen ja kaupankäyntivaraston perusteellisen tarkistuksen osalta on pian odotettavissa komission toimia. Jotta voidaan luoda todelliset pankkialan sisämarkkinat, saada pääomaa liikkeelle kaikkialla EU:ssa ja edistää EU:n pankkialan kansainvälistä kilpailukykyä, on tärkeää tunnistaa markkinoiden yhdentymisen esteet ja aiheettomat hallinnolliset rasitteet ja vähentää niitä.

Ehdotetut toimenpiteet:

- *Komissio kehottaa lainsäätäjiä korjaamaan puutteita järjestelyissä, joilla hallitaan keskikokoisten pankkien kaatumista, ja saamaan aikaan kunnianhimoisen tuloksen kriisinhallintaa ja talletussuojakehystä koskevilla neuvotteluilla. Komissio on valmis antamaan täyden tukensa tässä prosessissa. Lisäksi komissio aikoo toteuttaa määrätietoisia toimia pankkiunionin kehittämiseksi edelleen. Tätä varten se muun muassa määrittää, miten eurooppalaisen talletussuojajärjestelmän suhteen edetään, ja ottaa huomioon tähän mennessä komission ehdotuksen pohjalta käydyt keskustelut.*
- *Komissio julkaisee vuonna 2026 selvityksen, jossa arvioidaan pankkijärjestelmän kokonaistilannetta sisämarkkinoilla ja tehdään arvio pankkialan kilpailukykyä.*
- *Komissio jatkaa pankkimarkkinoiden kehityksen arviointia varmistaakseen nopean reagoinnin aina, kun rahoitusvakaus, sisämarkkinat tai EU:n pankkialan kansainvälinen kilpailukyky ovat uhattuina.*

²⁵ Vakavaraisuusasetus ja vakavaraisuusdirektiivi.

4. Yhteydenpito

Nopeasti muuttuva geopoliittinen ja geotaloudellinen tilanne tekee säästö- ja investointiunionista elintärkeän hankkeen, joka edellyttää nopeaa edistymistä, sitoutumista ja poliittista omistajuutta useilla tasoilla. Tässä tiedonannossa esitetään komission näkemys siitä, miten säästö- ja investointiunionin kehittämisessä voitaisiin ottaa merkittävä askel. Ehdotetut toimenpiteet ovat haasteellisia, mutta ne ovat välttämättömiä, jotta EU:n rahoitusmarkkinat voivat tosiasiallisesti kanavoida säästöjä investointeihin ja näin luoda uusia mahdollisuuksia kansalaisille ja yrityksille ja parantaa EU:n kilpailukykyä. Jatkuvalla seurannalla varmistetaan, että toimenpiteillä saavutetaan niiden tavoitteet, ja se mahdollistaa tarvittaessa intensiteetin lisäämisen ja lisätoimenpiteiden toteuttamisen.

Tämän EU:n kansalaisia palvelevan tavoitteen saavuttamisesta vastaavat yhdessä komissio, Euroopan parlamentti ja jäsenvaltiot. Tarvitaan säännöllistä yhteydenpitoa Euroopan parlamentin ja jäsenvaltioiden kanssa, myös Eurooppa-neuvoston ja euroryhmän kautta, jotta voidaan ylläpitää poliittista tahtoa, toteuttaa toimia ja seurata täytäntöönpanoa. Tarvitaan myös yhteydenpitoa rahoitusalan kanssa, jotta voidaan varmistaa ehdotettujen toimien käyttöönotto ja kannustaa markkinalähtöisiin aloitteisiin, joilla tuetaan säästö- ja investointiunionin tavoitteita. Yhtä tärkeää on ylläpitää jatkuvaa vuoropuhelua yhdenvertaisuutta ja taloudellista osallisuutta edistävien kansalaisyhteiskunnan organisaatioiden sekä nuorisjärjestöjen kanssa sen varmistamiseksi, että säästö- ja investointiunioni muotoillaan hyödyttämään kaikkia EU:n kansalaisia. Komissio pyrkii myös lisäämään tietoisuutta säästö- ja investointiunionin tavoitteiden kannatusta ja tietoisuutta niistä paikallisten toimijoiden, kuten yritysten, vähittäisjoihtajaryhmien, kuluttajien oikeuksia ajavien järjestöjen ja ajatushautomoiden keskuudessa, myös käymällä kaikissa jäsenvaltioissa.

Komissio arvioi säännöllisesti edistymistä tämän strategian toimenpiteiden toteuttamisessa muun muassa erilaisten indikaattorien avulla ja pyrkii aktiivisesti tunnistamaan esteitä ja edistämään yhteistyötä lainsäätäjien ja sidosryhmien kanssa niiden poistamiseksi.

- ***Komissio julkaisee säästö- ja investointiunionin väliarvioinnin vuoden 2027 toiseen neljännekseen mennessä. Näin saadaan tilannekatsaus yleisestä edistymisestä ja otetaan huomioon yhteydenpidossa saatu palaute.***

Lisäys:

Toimi	Toteutustapa	Päivämäärä
Arvopaperistamisen uudelleentarkastelu	Lainsäädäntö	Q2 2025
Kanava, jonka kautta markkinaosapuolet voivat ilmoittaa sisämarkkinoiden esteistä	Muu kuin lainsäädäntö	Q2 2025
EU:n säästö- ja sijoitustilit	Lainsäädäntö / muu kuin lainsäädäntö	Q3 2025
Vähittäissijoitusstrategia	Lainsäädäntö	Meneillään
Finanssiosaamista koskeva strategia	Tiedonanto	Q3 2025
Vähittäissijoittajien paremmat mahdollisuudet osallistua EU:n painopisteiden rahoittamiseen	Muu kuin lainsäädäntö	Meneillään
Suositukset automaattisesta jäsenyydestä, eläkkeiden seurantajärjestelmistä ja eläkemittaristoista	Muu kuin lainsäädäntö	Q4 2025
Lisäeläkelaitosten ja PEPP-tuotteen uudelleentarkastelu	Lainsäädäntö	Q4 2025
Yhteisösijoittajien osakesijoitusten kelpoisuus ja selkiyttäminen	Lainsäädäntö / muu kuin lainsäädäntö	Q4 2025
Markkinainfrastruktuuripaketti	Lainsäädäntö	Q4 2025
Parannetaan rahastojen tarjoamista valtioiden rajojen yli ja vähennetään omaisuudenhoitajien kohtaamia toiminnallisia esteitä	Lainsäädäntö / muu kuin lainsäädäntö	Q4 2025
Yhdennetympi ja tehokkaampi valvonta	Lainsäädäntö	Q4 2025
EuVECA-asetuksen uudelleentarkastelu	Lainsäädäntö	Q3 2026
Listautumissäädöksen täytäntöönpano	Lainsäädäntö	Meneillään
Sijoituksista irtautuminen	Lainsäädäntö / muu kuin lainsäädäntö	Q3 2026
Osakkeenomistajien oikeuksia koskevan direktiivin uudelleentarkastelu	Lainsäädäntö	Q4 2026
TechEU-aloite ja ETCI 2.0	Muu kuin lainsäädäntö	2026
Veroesteiden poistaminen valtioiden rajat ylittävältä sijoittamiselta	Muu kuin lainsäädäntö (suositukset,	Meneillään

	noudattamisen valvonta)	
Eurooppalainen talletussuojajärjestelmä	Lainsäädäntö	Meneillään
Kriisinhallinta- ja talletussuojakehys	Lainsäädäntö	Meneillään
Selvitys pankkijärjestelmästä sisämarkkinoilla, mukaan lukien kilpailukyvyyn arviointi	Raportti	2026
Säästö- ja investointiunionin väliarviointi	Tiedonanto	Q2 2027